

# OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

**Vsebina:** 1. Skupni pastirski list jugoslovanskih škofov o zakramentu svetega zakona. — 2. Postna postava za leto 1939. — 3. Objave. — 4. Osebna naznanila.

## 1.

## Skupni pastirski list jugoslovanskih škofov o zakramentu svetega zakona.

Zakrament svetega zakona je »začetek in temelj človeške družbe«. Družine ne moremo zamisliti brez postavno sklenjene zakonske zveze, ki ji daje moč in lepoto poseben zakrament. Zato moremo s polno pravico reči, da daje zakrament svetega zakona kakor močna korenina odporno silo dobro urejeni krščanski družbi na svetu.

Človeški rod je sličen velikemu stebłu, ki se je razširilo po vsej zemlji. Ako hočemo, da bo steblo zdravo, moramo najpoprej skrbeti, da bo k o r e n i n a zdrava, kajti »ako je korenina sveta, so svete tudi veje«. (Rim 11, 16.)

Odpornost stebła, moč vej in oblika sadežev je odvisna od moči in trdnosti korenine, iz katere drevo raste; tako je narodova moč odvisna od trdnosti zakonske vezi. Ako je korenina slaba in bolna, shirajo drevesne veje. Vse, kar slabi moč zakonske vezi, kar uničuje družino, vse to pospešuje neurejenost družbe in ta neurejenost uničuje narod. Zakon je bil od stvarjenja sveta korenina in temelj človeške družbe.

Kako važna je zakonska zveza za človeški rod, moremo najbolje spoznati iz znamenite okrožnice »Casti connubii«, ki jo je sveti oče Pij XI. dne 31. decembra 1930. poslal vsem katoliškim narodom.

Gledajoč s svojega vzvišenega mesta, je sveti oče zapazil, koliko zla tare družine in človeško družbo radi tega, ker je v mnogih potemnelo poznanje velike skrivnosti svetega zakona, in ker so ljudje začeli širiti ravno glede zakonske zveze in družinskega življenja usodne zmote.

Dragi verniki, z ozirom na žalostno dejstvo, da se tudi pri nas širijo pogubonosne zablode v zakonskem življenju, je naša dolžnost, da vas, sledeč stopinjam svetega očeta, opozorimo na veliko skrivnost sv. zakona in na velike dolžnosti, ki jih imajo zakonci drug do drugega, do družine, do naroda in do Cerkve.



### ZAKONSKA ZVEZA IZHAJA OD BOGA.

Že na prvi strani svetega pisma čitamo, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi in sličnosti: in to moža in ženo. (Gen 1, 27.) Eva je imela isto naravo kakor Adam, ker je bila »kost od njegovih kosti, meso od njegovega mesa«. (Gen 2, 23.) Bog je ustvaril Evo iz Adamovega rebra, da bi jo Adam ljubil kakor sebi enako pomočnico.

V zemeljskem raju vidimo prvo zakonsko zvezo. Eva je resnično »mati vseh živih«. (Gen 3, 20.) Vsi, ki smo na zemlji, imamo skupno mater, smo potomci prvega zakonskega para, Adama in Eve, vsi smo bratje po krvi: »Bog je ves človeški rod ustvaril iz enega.« (Act. Ap. 17, 26.)

Ta prvi zakon je ustanovil sam Bog, ko je pripeljal Evo k Adamu, oba blagoslovil in rekel: »Rastita, in množita se, in napolnita zemljo.« (Gen 1, 22. 28.)

Iz svetega pisma torej vidimo, da je zakon b o ž j a ustanova. Zakonske zveze niso ustanovili ljudje, ampak sam Stvarnik človeške narave, ki ji je razen zemeljskega cilja postavljen nadnaravni cilj v večnosti.

Človek je po premodri božji odredbi najprej prebivalec zemlje, potem pa lepih nebes.

Človeški rod se na zemlji množi po zakonski zvezi, ki je bila blagoslovljena takoj v prvem začetku, ko je Bog ustvaril prva dva človeka.

Sv. Francišek Saleški to takole pojasnjuje: Zakonska zveza je drevesnica krščanstva, ki napolnjuje zemljo z božjimi častilci, potem pa nebo z božjimi prebivalci. Blagoslov, podeljen zakonski zvezi naših prastaršev, je namenjen tudi njihovemu potomstvu. Kakor v onem prizoru v zemeljskem raju, ko je Bog sam razprostrl roke v blagoslov Adamu in Evi, so si obljubljali zvestobo mladi zaročenci vseh narodov pred velikim duhovnikom, ki so ga po svoji narodni kulturi in po družinskem izročilu imeli za posvečenega božjega namestnika. Od molitve tega duhovnika pričakujejo zaročenci ravno isti blagoslov, ki o njem govori Knjiga o postanku človeškega rodu: »In Bog jih je blagoslovil.« (Gen 1, 27.) Vsi narodi, katerekoli pozna in se jih spominja zgodovina človeškega rodu, imajo verske običaje in obrede, ki nam jasno pričajo, da je sklenitev zakona bila od stvarjenja svetá svéta pogodba, pa je zato potrebovala duhovniškega blagoslova.

To kar je blagoslovil Bog, mora ostati vedno sveto: Zato je Kristus Gospod v Novi zavezi utrdil svetost zakona in dvignil to zvezo med kristjani k dostojanstvu zakramenta.



Beseda »zakrament« nam vernikom nikakor ni prazna beseda, temveč nam je znamenje in vir milosti, milosti, ki izpopolnjuje naravno ljubezen zakoncev, ki stori njuno zvezo nerazdružljivo, ki oba zakonca posvečuje. (Casti con.)

### ZAKRAMENT VIR MILOSTI.

Zakrament svetega zakona je znamenje in vir milosti. V tem zakramentu dobita soproga nadnaravnih milosti, ki izpopolnjujejo njune naravne moči tako, da moreta uspešno hoteti in dejansko vršiti vse, kar zakon zahteva.

Po tem zakramentu dobiva človek tudi posebnih dejanskih milosti, kadarkoli jih v zakonu potrebuje, da more pravilno in lažje izpolnjevati dolžnosti svojega stanu.

S tem, da je Kristus Gospod povzdignil zvezo med možem in ženo k časti zakramenta, je dal zakonu veliko nadnaravno dostojanstvo, duhovno dediščino, ki usposablja zakonca, da moreta tudi v najtežjih preizkušnjah vztrajati v medsebojni ljubezni, zvestobi, potrpežljivosti in vdanosti, da tako v vseh okoliščinah ohranata srečo in mir posvečenega zakonskega življenja.

Resnica je, in to žalostna resnica, da je danes mnogo nesrečnih zakonov: a kje je vzrok temu? Vzrok je prav v tem, ker zakonci zanemarjajo zakramentalno milost in odbijajo pomoč dejanskih milosti, ki jih podeljuje ravno zakrament svetega zakona.

Zakonci, ki so globoko verni, uporabljajo zavedno in hvaležno dejanske milosti zakramenta. S tem pa dosegajo v svojo srečo in k sreči svojih potomcev glavni namen zakona ter čuvajo bistvene znake krščanske poroke: edinstvo in nerazdružljivost.

### NAMEN ZAKONA.

Iz besed svetega pisma je razvidno, da je prvotni in glavni namen zakonske zveze: roditi in odgajati otroke, z drugimi besedami: ohranjati človeški rod.

Razen tega namena ima zakonska zveza še druge cilje, kakor: Zakonci morajo vedno biti drug drugemu v pomoč. Vemo iz svetega pisma, da je Bog ustvaril Evo kot pomočnico možu. Nadaljnji cilj zakonske zveze je, da se zakonca ljubita med seboj s sveto ljubeznijo, kakor se ljubita Kristus in Cerkev. Na posled ima zakon tudi ta namen, da imajo zakonci v njem zdravilo za pomirjenje pohotnosti, kakor uči apostol Korinčane: »Da se prepreči nečistovanje, imej vsak svojo ženo, in vsaka žena imej svojega moža.« (1. Kor 7, 2.)



## ZAKON JE DOSMRTNA ZVEZA.

Da more zakon doseči namen, ki mu ga je Bog dal, mora biti dosmrten.

Že staro rimsko pravo je učilo: »Zakon je zveza moža in žene, skupnost vsega življenja, enakost uživanja božjih in človeških pravic.« Če so že poganski pravniki tako visoko mislili o zakonu, kako moramo o njem misliti šele mi, verni kristjani, ki vemo, da je zakon zakrament Nove zaveze.

»Zakon je skupnost vsega življenja« z enakim uživanjem božjih in človeških pravic.

Izraz »vse življenje« ne pomeni samo, da morata zakonca živeti skupno, dokler ju ne loči smrt, ampak znači še več: zakonca morata tudi vedno spoštovati to sveto zvezo, morata se medsebojno izpopolnjevati ves čas zakonskega življenja ter drug drugemu pomagati, da vsak dan bolj napredujeta v krščanskih čednostih.

Ženitev ne pomeni za zakonca samo neko zakonito zunanje dejanje, ampak pomeni **n o t r a n j o z d r u ž i t e v** njunih duš tako, da njuno sožitje in njegov sad postane »sožitje svetih«. V tem sožitju sta dva, mož in žena, »ne zaradi minljivih stvari, ne da služita pohotnosti, ampak da drug drugemu pridobivata višjih in večnih dobrin«. (Casti con.)

To sveto prijateljstvo med možem in ženo lahko obstoja le tedaj, če je obema zajamčeno **e n a k o** uživanje pravic, ki jima pripadajo.

## ENOTNOST ZAKONA.

Enake pravice moreta oba imeti samo tedaj, če je zakon enoten, to znači, če sta v tej zvezi združena samo eden in ena.

Bog je ustvaril samo enega Adama in mu dal samo eno Evo: s tem je Bog že s poroko prvih staršev odredil, da ta zveza ne more biti drugačna, kakor samo med enim možem in eno ženo.

Da se s to zvezo zvežeta in združita **s a m o d v a**, je še jasnejše učil Gospod, ko je ponovil in potrdil besede na prvi strani svetega pisma: »Zatorej nista več dva, ampak eno telo.« (Mt 19, 6.)

## NERAZDRUŽLJIVOST ZAKONA.

Kar je enotno, mora biti tudi **n e r a z d r u ž l j i v o**.

Krščanska poroka, veljavno sklenjena in izvršena, ima po božji volji najtrajnejši obstoj in nerazdružljivost, ki je nobena človeška oblast ne more zmanjšati.

Katera človeška oblast bi si upala ločiti to, kar je združil Bog? »Kar je združil Bog, naj človek ne loči.« (Mt 19, 6.)



Sveti Pavel nas uči, da je krščanski zakon slika one popolne zveze, ki je med Kristusom in Cerkvijo: Kristus je glava, a Cerkev njegovo telo. Kdo bi mogel ločiti Cerkev od Kristusa! Kdo bi si upal ločiti glavo od telesa?

Isti apostol nas uči, da je Kristus z neizmerno ljubeznijo ljubil Cerkev in samega sebe za njo daroval.

Kristus ne ljubi Cerkve radi samega sebe, ampak jo ljubi, ker ima pred očmi korist svoje zaročenke. Nikoli je ne zapušča, ampak ostaja z njo vse dni do konca sveta.

Po Kristusovem zgledu ne sme mož nikoli zapustiti svoje žene, ampak mora za njo delati in se za njo žrtvovati.

In kakor Cerkev ljubi Kristusa in ga uboga kot svojo glavo ter se nikoli ne loči od njega, tako se tudi žena ne sme nikoli ločiti od svojega moža.

#### **RAZVEZA ZAKONA (RAZPOROKA) JE VELIKO ZLO.**

Razveza zakona, ki jo danes mnogi zahtevajo, je velik greh proti tej skrivnosti, ki je velika v Kristusu in Cerkvi, je velika nesreča za oba zakonca, zlasti za ženo.

Zakramentalna zveza se ne more nikdar in pod nobenim pogojem pretrgati. Kar je s poroko zvezano in izvršeno, je zvezal Bog, a te zveze ne sme prekiniti noben človeški zakon.

Ako ljudje to zvezo pretrgajo, je to krivično in neveljavno. Tak postopek je poseganje v božje pravice, a vsako poseganje v božje pravice je greh za posameznike in nesreča za človeški rod, za družbo.

Vedite, dragi verniki, da ločena žena ali ločeni mož nikdar ne moreta skleniti novega zakona. Kristus je svečano izjavil: »Kdorkoli se loči od svoje žene in se oženi z drugo, prešuštvuje, in kdor se oženi z ločeno, prešuštvuje.« (Mt 19, 9.)

#### **RAZVEZA ZAKONA ŽALI ŽENINO DOSTOJANSTVO.**

Samo nerazdružljivost zakona jamči možu, da mu bo žena ostala vdana in zvesta do smrti. Samo nerazdružljivost zakona jamči ženi, da jo bo mož smatral za enakopravno družico v zakonskem sožitju. Če bi mož smel zapoditi ženo, bi ta izgubila svoje dostojanstvo, odšla bi brez ugleda in časti v svet. Slična bi bila služkinji, ki dela nekaj časa v tej, nekaj časa zopet v drugi hiši.

Žalostno je stanje žená tam, kjer se zakoni ločijo: Take žene so v nevarnosti, kakor pravi Leon XIII., da »potem, ko so služile moževi pohotnosti, ostanejo osamljene«. (Arcanum.)



## RAZPOROKA JE GREH PROTI OTROKOM.

Razveza zakona je velika škoda za vzgojo otrok. Otroci bi se vedno morali bati, da jim bo danes ali jutri zmanjkalo modrega očetovega vodstva ali ljubečega materinega srca.

Razveza zakona je zastrupljanje družine, a zastrupljati družine, pomeni zastrupljati tudi državo: »kajti država je taka, kakršne so družine in ljudje, iz katerih sestoji, kakor telo iz udov«. (Casti con.)

Ako torej odločno branimo nerazdružljivost zakonske zveze, nimamo pred očmi samo blagra zakoncev, temveč tudi blagor potomstva, blagor države in blagor vse človeške družbe.

Dobro je učil Leon XIII., da so razveze zakonov velika nesreča za družinsko in državljansko življenje. Iz razveze zakonov izhaja mnogo zla za ločence, za otroke in za narod. Gorje narodu, ki ga je prevzela strast za razvezo zakonov. Ta strast se širi kakor nalezljiva bolezen, ter kakor hudournik ruši nase, razlivajoč se in noseč povsod nesrečo.

## LOČITEV ZAKONA.

Resnica je, da sta zakonca včasih nesrečna. Tega je kriv mož ali žena, a pogosto sta kriva oba. Vemo, da je v takem slučaju zakon navadno kakor pekel na svetu. — Cerkev — kot dobra mati misli tudi na to. V posebno težkih slučajih dopušča ločitev od mize in postelje, ali nikdar ne more dopustiti razveze zakramentalne zakonske zveze.

Razlog za nerazdružljivost zakona je tako vzvišen in važen za versko in družabno življenje, da morajo posamezniki podrediti svoje želje in osebne koristi, kakor mora vojak na straži popolnoma žrtvovati svojo udobnost, celo svoje življenje na korist vsega naroda.

Treba je žrtev, kajti radi velike važnosti svetega načela zakonske nerazdružljivosti morajo zakonci prenašati razne križe. Ali ako je komu to težko, naj ve, da tečejo v Cerkvi studenci milosti, ki usposablja človeka tudi za največje žrtve. Resnica je, da sami iz sebe ne moremo ničesar, posebno v tako težkih prilikah. Ali vedimo, da je naša »moč od Boga« (2 Kor 3, 5), in da zamoremo vse v Njem, ki nas kreпча. (Fil 4, 13.)

## PRIPRAVA NA ŽENITEV.

Da se zabranijo nesrečni zakoni, je potrebno, da se zaročenci prej dobro pripravijo. Pred poroko morata zaročenca dobro vedeti, da gre za zvezo, ki bo trajala vse življenje.



Naj torej dobro premislita, preden si izbereta osebo, s katero bosta morala trajno živeti.

Mladenič in mladenka naj vztrajno prosita za božjo pomoč, da bosta izbrala svojega druga po krščanski razsodnosti, nikakor pa ne po slepem in nebrzdanem navalu pohotnosti, niti po želji za bogastvom ali iz kakšnega drugega neplemenitega vzroka: voditi ju mora prava ljubezen in iskrena naklonjenost do bodočega zakonskega druga. Vedno morata pred očmi imeti namene, radi katerih je Bog ustanovil zakon.

Od dobre priprave zavisi v veliki meri zakonska sreča. — Naravna zveza med zaročencema je ljubezen. To naravno ljubezen pozneje zakrament posvečuje, oplemenjuje in dvigne na višjo in popolnejšo stopnjo.

Žalostno je to, da se pogosto usodno zamenjava ljubezen z nagnjenjem, ki izvira samo iz telesnih želj: to nagnjenje je v svojem bistvu samo gola strast in sebična želja, kako ugoditi telesnemu nagonu. — Taka ljubezen, ki v resnici ni ljubezen, traja le kratko časa, kmalu se naveliča svojega zakonskega druga in išče druge predmete za svoje nerazsodne težnje.

Zakonska ljubezen mora biti povsem drugačna: biti mora **g l o b o k a**, da je nobeno razočaranje ne more izkoreniniti, **t r a j n a**, da tekom zakona ne izgine, ampak da postaja od leta do leta močnejša.

V taki ljubezni zrastejo duše zakoncev v nerazdružljivo skupnost, v lepo in čvrsto enoto, ki je najtrdnjši temelj srečnega zakona.

Taka prava ljubezen, ki edino more prejeti božje posvečenje, ne izvira samo iz čutnega nagnjenja in teženja, ampak iz medsebojnega **s p o š t o v a n j a**.

Bog je namreč vse rodbinske odnošaje postavil na medsebojno spoštovanje: **s p o š t u j** očeta in mater... Spoštovanje je torej temelj družine, to je onega društva, ki ga je sam Bog hotel, ustanovil in pozval k sreči: to spoštovanje mora vladati v osnovni družinski celici, to je med možem in ženo.

Kako pa naj se medsebojno spoštujeta mož in žena, ki sta v času priprave za zakon drug drugega napeljevala v greh in skušala ugoditi svojim strastem!

Spoštovanje se rodi samo iz junaštva in moralne moči, ki se kaže v zatajevanju samega sebe.

Žena bo mogla iz vse duše spoštovati moža samo takrat, če ta kot zaročenec nikoli ni zahteval od nje kaj takega, kar bi bilo grešno, ako tudi on sam v svojem srcu ni dopustil, da ga



osvoji grešna misel, ampak je v zaročenki spoštoval lepoto dekliške čistosti in neomadeževanosti.

Mož pa bo zopet lahko spoštoval samo tako ženo, ki ga kot zaročenka nikoli ni poskušala privezati nase z grešnim zapeljevanjem, ampak je s svojim dekliškim ponosom budila v njegovem srcu bolj spoštovanje kakor strast.

Ako pogledamo v življenje mladih ljudi, vidimo, kako se popolnoma drugače pripravljajo na zakon, namreč z grehi, poželenjem in pohotnostjo, namesto s premagovanjem samega sebe in žrtvami. Zato se ne smemo čuditi, da je toliko nesrečnih zakonov, toliko razočaranih zakoncev, ki z isto nestrpnostjo zahtevajo ločitev zakona, kakor so prej drevili vanj, gnani bolj od strasti kakor od ljubezni.

Z grehom se izpodkopavajo tla božjemu blagoslovu, a brez božjega blagoslova ne more biti družina srečna.

Zato opominjamo ženine in neveste, naj pri izbiri prihodnjega zakonskega druga vprašajo za svet svoje starše. Starši imajo zrelejši pogled na življenje, ter bodo s svojim modrim nasvetom obvarovali mlade ljudi pred nevarnimi zablodami. Spoštovanje do staršev je mladini poroštvo božjega blagoslova.

Starši imajo v prvi vrsti dolžnost, da dobro pazijo, če sta mladenič in mladenka, ki se mislita poročiti, primerna drug za drugega.

Pri tem naj starši presodijo, ali sta zaročenca zdrava, ker je namen zakona, »da je sredstvo za prenašanje življenja, pri katerem so starši pomočniki božje Vsemogočnosti«. (Casti con.) — Hudo je za starše kakor za mladi zakonski par, če nastopi težka bolezen že v prvih letih zakona.

Tu moramo omeniti, da ni zdravo, če si mlad človek išče zaročenko v krogu, ki mu je blizu po krvnem sorodstvu ali po svaštvu. Cerkev je v svoji veliki modrosti zabranila poroke med tako bližnjimi osebami; prav tako jih branijo tudi državni zakoni vseh narodov in vseh časov.

Otroci, ki se rodijo iz takšnih zakonskih zvez, pogosto niso telesno zdravi in tudi ne duševno nadarjeni.

Razen tega je dolžnost staršev in zaročencev, da premislijo, ali imajo dovolj sredstev za življenje. Resnica je, da bogastvo niti najmanj ni potrebno za srečno zakonsko življenje, nasprotno vidimo, da so revni zakonci mnogokrat zadovoljnejši v svojih skromnih hišicah, kakor bogati v svojih sijajnih palačah.



Vendar morata biti oskrbljena vsaj z najpotrebnejšim, da ne bi prevelika skrb za vsakdanji kruh motila njune mlade zakonske sreče.

Zaročenca se morata ujemati tudi po svojih duševnih sposobnostih. Dve osebi sta pogosto lahko vsaka za sebe dobri, po svoji naravi pa nikakor ne spadata skupaj. Zato naj starši dobro opazujejo značaj mladih ljudi in dobro premislijo, bosta li lahko drug z drugim zadovoljna.

Pri izbiranju zakonskega druga se ne sme gledati na bogastvo. Nikakor ni dobro, če je prvi zares bogat, a drugi revež, kajti dogaja se pogosto, da bogati prezira radi tega revnega in mu očita, da ni ničesar prinesel v zakon. Tako očitiranje dokazuje, da je eden od zakoncev vse drugo kakor plemenit, a drugi postaja žalosten in zagrenjen.

Tudi ni dobro, če je med zaročencema prevelika razlika v starosti ali izobrazbi. Pri takih velikih razlikah ostaneta zakonca nekako tuja, a zakon v takih okoliščinah ne more biti »popolno notranje zedinjenje« obeh drugov.

### ZAROKA.

Da ne bi mladi ljudje prehitro stopali v zakon, je v mnogih deželah običaj, da se nekoliko mesecev pred poroko sklene zaroka.

Zaroka je pogodba, s katero si dva obljubita, da bosta po preteku določenega časa stopila skupno pred oltar.

Zaroko smejo skleniti samo tisti, ki smejo skleniti tudi veljaven zakon.

Da je zaroka veljavna, mora biti obljuba resna, resnična in prostovoljna: starši ne smejo siliti svojih otrok, da se zaročijo s to ali ono osebo, kajti take prisiljene stvari navadno nesrečno končajo.

Da bi starši kakor zaročenci stvar lahko bolje premislili, zahteva cerkveno pravo, da se besedilo zaroke napiše na listino, ki jo morajo podpisati zaročenci in župnik ali vsaj dve priči.

Vse druge obljube glede zakona, ki niso pismeno potrjene, ne vežejo pred Cerkvijo niti po vesti: zato naj zlasti dekleta dobro pazijo, da ne bodo verjele, če jim kdo obljublja zakon: Kar ni napisano, ne veže.

Seveda tudi pismena zaroka ne veže tako brezpogojno, da bi se dva, ki sta jo podpisala, morala vzeti: saj se zaroka



sklene ravno zato, da se nudi zaročencema kakor njunim staršem možnost, da dobro premislijo, če sta ustvarjena drug za drugega.

Ako eden od zaročencev b r e z vzroka odstopi, je to vsekakor nedostojno ter je znak nestanovitnega značaja; vendar pa drugi ne more sodnijsko zahtevati, da se sklene zakon, ki je bil z zaroko obljubljen.

Edino, kar more zahtevati, je povračilo morebitnih stroškov, ki jih je kdo imel, ko si je, misleč na obljubljeni zakon, nabavil pohištvo, najel stanovanje in slično.

### MEŠANI ZAKONI.

Da bosta zaročenca v zakonu resnično dosegla to notranje zedinjenje, morata biti v vseh važnih stvareh istih misli, istega duha in čustvovanja. Najvažnejša stvar pa je sveta vera. Zakon je srečen samo takrat, če sta oba prepojena z istimi živimi verskimi čustvi.

Ako soproga nista edina v najvažnejši stvari, namreč v veri, pride v družini do mnogih nesoglasij: katoliška stran je v nevarnosti, da pade v versko mlačnost, ali da sploh popolnoma pozabi na svoje verske dolžnosti.

Tudi v povoljnih okoliščinah je v mešanih zakonih krščanska vzgoja otrok zelo otežkočena: katoliški roditelj in otroci so v veliki nevarnosti.

Radi teh vzrokov Cerkev najstrožje prepoveduje mešane zakone in jih nikoli ne odobrava.

Da se zabrani večje zlo, dovoli Cerkev mešane zakone radi važnih vzrokov, toda samo takrat, če ima zagotovilo, da bodo vsi otroci katoliško krščeni in vzgojeni, in če so odstranjene nevarnosti za večno zveličanje.

Če nekatoliški zaročenec ne pristane na te pogoje, Cerkev ne more dovoliti mešanega zakona.

Tudi kadar Cerkev dopusti poroko z nekatoliškim drugom, moramo poudariti, da se sme zakon skleniti samo po katoliškem obredu. Katoliška stran ne sme nikoli, ne pred poroko niti pozneje pred nekatoliškim duhovnikom izraziti svoje volje za zakonsko življenje. Cerkvena oblast kaznuje tako grešno dejanje z izobčenjem iz Cerkve.

Hkrati moramo tudi omeniti, da je zakon, ki ga katoličan sklene po nekatoliškem obredu, pred Bogom in pred Cerkvijo neveljaven.



## CIVILNI ZAKON.

Istotako ni po cerkvenih zakonih veljavna poroka, ki se sklene s a m ó pred državnim uradnikom.

Vemo, da je kraljevina Ogrska leta 1894. uvedla tako zvani civilni zakon, ki mu državni zakoni še dandanes priznavajo veljavnost v nekaterih krajih naše države, zlasti v Medjimurju in v Vojvodini.

Ne obsojamo onih katoličanov, ki se, primorani po tem zakonodajstvu, predstavijo državnemu uradniku, izvršujoč pri tem samo neko formalnost, ki je potrebna, da si zagotovijo državno priznanje svoje zveze. Ali svečano in na ves glas moramo izjaviti, da ima pravico odločevati o veljavnosti zakona samo C e r k e v, ker je Kristus Gospod povzdignil zakonsko zvezo v z a k r a m e n t, po katerem deli zakoncema posebno milost; zakramente pa je Kristus Gospod izročil svoji C e r k v i, a ne državi.

Radi tega naj vedo zaročenci, ki so se predstavili državnemu uradniku, da izjava, dana pred državnim uradnikom, ni niti ženitev niti zakrament in da jim taka izjava ne daje pred Bogom nikakih zakonskih pravic. Zato je njihova dolžnost, da čimprej pred svojim župnikom ali njegovim namestnikom in pred dvema pričama izjavijo, da sklepajo krščanski zakon.

Šele potem bosta zaročenca prejela zakramentalno milost za izvrševanje svojih stanovskih dolžnosti, šele potem bo postal zakon znamenje in studenec tiste posebne notranje milosti, ki izpopolnjuje naravno ljubezen, nerazvezljivo utrjuje edinost zakonskih drugov ter jih obenem posvečuje.

## SREČNO ZAKONSKO ŽIVLJENJE.

Cerkev želi, da bi bilo zakonsko življenje njenih otrok srečno. To morejo doseči zakonci samo tedaj, če sodelujejo z milostjo zakramenta, z milostjo, ki so jo prejeli, ko so izjavili, da se jemljejo v zakon.

Da bodo vredni te milosti, je potrebno, da stopajo v zakon v stan u p o s v e č u j o č e m i l o s t i božje.

Kako pa naj bo srečen tisti zakon, ki sta ga zaročenca sklenila z madežem smrtnega greha na svoji duši?

Predpogoj za srečen zakon je lepo in pobožno življenje pred zakonom.

Ako zaročenca pred poroko popuščata svojim strastem, če ne vesta, kaj se pravi samega sebe premagovati, potem je ve-



lika nevarnost, da ostaneta tudi v zakonu taka, kakršna sta bila poprej; morala bosta žeti, kar sta sejala. Ako sta sejala greh, kako naj žanjeta božji blagoslov?

Kjer ni bilo pobožnosti pred zakonom, tam vidimo po poroki v novem domu mnogokrat žalost, otožnost in medsebojno preziranje. Mlada zakonca se pričneta prepirati, zbadati in kmalu se naveličata drug drugega.

Pred poroko morata biti zaročenca pobožno razpoložena. Imeti morata pred očmi, da ju v zakonu čaka mnogo neugodnosti, a še bolj morata misliti na težke dolžnosti, ki jih v zakonu vzameta nase. Vedeti morata, da ni dovolj, če vsak sam sebi zagotovi večno zveličanje, ampak mora glede tega storiti isto tudi za svojega druga. Skrbeti morata, da postane njuno domače ognjišče, četudi v največjem pomanjkanju in sredi te solzne doline, za nju in za otroke, nekaj odsev onega raja, v katerega je Bog postavil prva dva človeka.

Kratko rečeno, zakon je srečen, če v njem in v družini vlada Bog, če so starši in otroci podložni Bogu, a ne »različnim željam in slastem«. (Tit 3, 3.)

### BOŽJI NAMEN GLEDE ZAKONA.

Zakon je vzvišeno zakramentalno sožitje, v katerem sta zakonca »z zlato vezjo zakramenta ne zvezana, temveč okrašena, ne ovirana, ampak ojačena«. (Casti con.) V tej zvezi mora vladati vera v drug drugega in brezpogojna medsebojna vdanost: v tej vdanosti »morajo možje ljubiti svoje žene kakor svoje lastno telo«. (Efež 5, 28.) Ako ljubi mož svojo ženo, ljubi samega sebe, a žena mora biti vdana možu tako, kakor je Cerkve Kristusu.

Ta medsebojna vdanost je tako velika in močna, da pretrga celo vezi, ki so vezale otroka z očetom in materjo: »Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno telo.« (Gen 2, 24; Mat 19, 5.)

Samo taka vdanost, ki je iskrena v globini srca in ki ima pred očmi božje zapovedi, vidi v zakonu del večnih načrtov, po katerih Bog vodi in vzdržuje človeški rod.

Ako se zakonca zavedata, da je zakonsko življenje sodelovanje z Bogom pri njegovi skrbi, s katero vzdržuje in upravlja svet, potem je njuna medsebojna ljubezen nespremenljiva, ker izvira iz globokega vrelca večnih verskih resnic, ne pa iz omame čutil, ki se menjajo kakor luna.



V taki ljubezni si nista zakonca zvesta samo na zunaj, ampak kar je še važnejše, tudi v srcu, dobro vedoč, da ni greh samo tedaj, če kdo na zunaj krši zakonsko zvestobo in tako prešuštvuje, ampak da prešuštvuje že tisti, ki v svojem srcu poželi drugo osebo: »Vsak, kdor gleda ženo, da jo poželi, je že z njo prešuštoval v svojem srcu.« (Mat 5, 28.)

Ni torej prešuštvo samo tisti prestop, ki se da sodnijsko dokazati, temveč tudi prestop, ki ga kdo zakrivi v svojem s r c u in ki ga bo Bog odkril na sodni dan.

Rekli smo, da je zakonsko življenje sodelovanje z božjimi načrti, a ti božji načrti so, da bi bila zemlja napolnjena z ljudmi, ki se bodo iz te solzne doline nekoč preselili v večno domovino; a to doseže zakon s tem, da daje Cerkvi in državi p o t o m s t v o.

### POTOMSTVO.

Potomstvo je plemenit sad, ki ga sam Bog daje zakoncema: »dar Gospodov so sinovi«. (Ps 126, 3.) Blagor roditeljem, ki sprejemajo ta vzvišeni dar iz božjih rok.

Soproga morata v zakonu zasledovati tiste namene, radi katerih je Bog ustanovil zakon: Prvotni namen je ohranitev človeškega rodu, ki naj slavi Boga. Glede tega moli tako lepo pobožni Tobija v Stari zavezi: »Ti, Gospod, veš, da ne jemljem žene radi strasti, ampak iz ljubezni do potomstva, v katerem naj se blagoslavlja Tvoje ime iz vekov v veke.« (Tob 8, 9.)

V luči te lepe molitve spoznamo, da so otroci resnično v blagoslov. Ali ni divna slika, ki jo s pesniškim zanosom predstavlja psalmist, govoreč o družini z mnogimi otroki: »Tvoja žena kakor rodovitna trta ob tvoji hiši, — tvoji otroci kakor oljčne mladike okrog tvoje hiše. Glej, tako se blagoslavlja, kdor se boji Gospoda.« (Ps 127, 3—4.)

Šele z otroki se zakonska zveza izpopolni: v otrokih vidijo starši nadaljevanje svojega lastnega življenja. Otrok je slika in podoba očeta in matere, zato starši že po naravi tako vroče ljubijo svoje otroke.

Zakonci, ki si ne želijo otrok, tudi sebi ne želijo dobro. Podobni so drevesu brez sadu, podobni evangelijski smokvi, o kateri govori gospodar: »Iščem sadu na tej smokvi, pa ga ne najdem.« (Luk 13, 7.) Nezadovoljen s tako smokvijo, zapove na to gospodar: »Posekaj jo! Čemu še zemljo izrablja?«

Zakonci, ki ne izpolnjujejo namena, ki ga je sam Stvarnik dal zakonu, grešijo proti Bogu, ker prelamljajo Njegovo svečano zapoved.



Taki grešijo tudi proti samim sebi, kajti radi neke dozdevne ugodnosti, ki jo iščejo v mladih letih, se oropajo najlepše utehe in zadovoljnosti v svoji starosti, utehe, ki jo nudi pogled na dorasle otroke in ljubeznive vnuke.

V starosti morajo večkrat namesto svojih otrok jemati k sebi tuje ljudi, in gledajoč na svoje premoženje, morajo se vprašati: »Kar si pripravil, čigavo bo?« (Luk 12, 20.)

Grešijo proti samim sebi tudi zato, ker si onemogočijo najglobljo srečo družinskega življenja. — Družina, urejena po božji zamisli, pomeni košček raja, ki ga je Bog pustil človeštvu takrat, ko je izgnal prva dva človeka iz nje.

Otrokom je Bog dal zapoved, da morajo svoje starše spoštovati, ljubiti in ubogati. Kake globoke radosti so oropani zakonci, ki se odrekajo potomstvu ter po svoji lastni krivdi nimajo nobenega ali pa samo omejeno število otrok, ki jim slajšajo življenje s svojim spoštovanjem in svojo ljubeznijo.

Oropajo se tudi posebnega blagoslova, ki ga je prinesel družinam božji Sin Jezus Kristus, ki je svojo mladost, svoja najlepša leta preživel v okrilju nazareške družine.

S tem je Gospod Jezus posvetil družinsko življenje, zaslužil krščanskim družinam neizčrpljiv vir milosti ter nas s svojim lastnim zgledom učil, kako moramo čuvati in izpolnjevati četrto božjo zapoved, da si na ta način ohranimo nespremenjen vsaj del rajske sreče.

Zakonci, ki so po lastni krivdi brez otrok, grešijo obenem tudi proti Cerkvi, proti državi in proti svojemu lastnemu narodu.

Cerkvi jemljejo naraščaj, ki bi ga »iz otrok jeze« spremenila v »otroke božje« ter jih »kot sostanovalce svetnikov« privedla v nebese. (Ef 2, 19.)

Državi jemljejo člane. Namesto, da bi ji dajali zdravo in svežo mladino, ki bi, okrašena z vsemi državljanskimi vrlinami, delala za splošni blagor, ji ne nudijo ničesar.

Svojemu lastnemu narodu, ki o njem tolikokrat trdijo, kako ga brezpogojno ljubijo, pripravljajo počasen in nečasten konec: kjer ni rojstev, tudi ni naroda. Gorje narodu, ki nima otrok! »Njihova mesta bodo zapuščena in nihče ne bo v njih prebival.« (Jer 48, 9.)

Bojimo se, da se bo ta beseda svetega pisma izpolnila nad našim narodom.

V prejšnjih časih je razsajala v mnogih naših krajih črna kuga in opustošila cele vasi in mesta. A vendar je ostalo toliko ljudi, da so se mogli Bogu zahvaliti, sezidati zaobljubljene cer-



kve in upeljati zaobljubljene pobožnosti, ki se vršijo še danes. A sedaj je zavladala namesto črne bela kuga, ki predstavlja mnogo večjo nevarnost za narod. Medtem ko je črna kuga morila samo telesno življenje, mori bela kuga duše in telesa.

»Vsaka uporaba zakona, pri kateri se prepreči spočetje, je prestopek božjega in naravnega zakona. Tisti, ki tako delajo, si omadežujejo dušo s smrtnim grehom.« (Casti con.)

Da bi verniki glede te tako resne in važne zadeve ne bili v zmoti, naroča sveti oče Pij XI. dušnim pastirjem, naj jih opominjajo in poučujejo o tem javno in privatno, na pridiznici in v spovednici.

Božje Veličanstvo posebno mrzi zločinsko svobodo, s katero jemljeta zakonca zakonskemu dejanju njegovo naravno moč in silo, ter je Onana radi tega ostudnega čina s smrtjo kaznovalo. (Gen 38, 8, 10.) A sveti Avguštin pravi: »Nedopuščeno in sramotno je zakonsko dejanje tudi z zakonito ženo, če se pri tem prepreči spočetje novega bitja.« (De conjug. adult. 2, 12.)

Zakonci torej ne smejo smatrati potomstva kot »nadležno breme«, kakor se to pogostokrat sliši, ampak kakor dar iz nebes, s katerim Bog izkazuje roditeljem svojo posebno naklonjenost.

Zato naj se starši niti najmanj ne bojijo številnih otrok. Vemo, da so dale Cerkvi in narodu najboljše delavce ravno družine z mnogimi otroki, medtem ko dajejo družine z enim ali dvema otrokoma človeški družbi navadno le razvajene slabiče, s katerimi so imeli starši vse življenje več preglavic kot drugi s številnim potomstvom.

Resnica je, da pomeni za starše mnogo otrok tudi mnogo skrbi, a pomeni pa tudi mnogo veselja. Kjer roditelji pričakujejo dete od Boga, vedo, da je rodovitnost zapoved in blagoslov. Pri takem pojmovanju postanejo očetu in materi vse žrtve lahke, najdeta tudi sredstva, da otrokom preskrbita dobro vzgojo ter jih privedeta k srečni bodočnosti.

Ne oporekamo, da tudi tako družino zadenejo težave, ali ljubezen, ki vlada v njih, stori, da je breme lahko. (Mat 11, 30.) Vedno se bodo zopet prepričali, da zaupanje v Boga ne vara. (Rim 5, 5.)

Kristus Gospod, ki je najboljši poznavalec človeške duše, najbolje ve, koliko trpi mati na porodu, obenem mu je pa tudi znano, kakšna sreča je biti mati: »Žena na porodu je žalostna, ker je prišla njena ura. Ko pa rodi dete, ne misli več na bridkost od veselja, da je človek rojen na svet.« (Janez 16, 21.) Pre-mišljujoč te besede, bo krščanska mati premagala vse bolečine,



skrbi in težave svoje materinske dolžnosti. — Mož in žena bosta sprejemala otroke z veseljem in hvaležnostjo, smatrajoč jih kot najdragocenejši dar, ki jima ga je Bog poveril. Ponosna bosta v Gospodu, če bosta obkrožena z vencem številnih otrok, ki jih bosta odgojila ne samo v svojo čast, temveč tudi v korist zemeljske domovine, a na sodni dan jih bosta z njihovim potomstvom vred povrnila Gospodu.

### NE UBIJAJ!

Ker je otrok nekaj tako dragocenega, je razumljivo, da je velik zločin, če se napade življenje otroka, ki je še skrit v materinem telesu.

So ljudje, ki imajo o tej stvari tako lahkomiselnostno mnenje, da se moramo zgražati. Niti divja zver ne zavrže nasilno svojega ploda, ampak čaka, da se vse izvrši po naravnih potih.

Kakšna mati je to, ki uničuje človeško življenje, ki ga je sam Bog položil pod njeno srce kot v najlepšo in najnežnejšo zibelko? Na žalost dela tako mnogo okrutnih mater, ki bi lahko dete rodile in odgojile, pa ga vržejo od sebe kot nadležno breme, ker hočejo uživati samo udobnosti zakonskega življenja, a odklanjajo vsako dolžnost, ki izvira iz zakonske zveze.

Težka odgovornost čaka take nematere pred Bogom, zlasti, ker jih bodo njihovi nerojeni otroci tožili na sodni dan. Niso jih oropale samo naravnega življenja, temveč tudi nadnaravnega; ker radi uboja niso bili krščeni, ne bodo mogli gledati Boga v nebeškem kraljestvu.

Zapomnite si, dragi verniki, da je hoten uboj nedolžnega človeka vedno velik greh. Vseeno je, ali je ta človek še skrit pod materinim srcem, ali dete v zibelki, ali odrasel človek, ali bolnik, za katerega ni upanja, da bi ozdravel, kajti glas njihove krvi vpije z zemlje k Bogu in zahteva pravično obsodbo.

Uboj nerojenega življenja je greh tudi tedaj, kadar zdravniki mislijo, da je treba odstraniti plod, da se reši mati. Naš sveti oče Pij XI. pravi o takih materah: »Zelo se nam smili mati, ki ji pri izvrševanju njene prirodne dolžnosti pretijo resne nevarnosti ne samo glede zdravlja, ampak tudi glede življenja.« Ali isti sveti oče dodaja še sledeče besede: »Ali kakšen razlog sploh kdaj more, pa naj si bo na kakršen koli način, opravičiti hoten umor nedolžnega? ...«

Uboj matere kakor otroka je zločin, ki se protivi zakonom prirode in božji zapovedi, ki veli: **N e u b i j a j !**

Glasu prirode nasprotuje tudi to, kar se dogaja v nekaterih krogih, da mati ne hrani deteta na svojih lastnih prsih, čeprav



bi to mogla storiti! Mati, ki tako dela, ne kaže prave ljubezni do otroka; taka mati pozablja, da je otrok njen del, kri njene krvi, in da si v naravi težko mislimo nežnejšo vez, kot je vez med materjo ni otrokom.

Za dete ni nobene boljše hrane, kot je materino mleko: vsi pametni zdravniki vam bodo potrdili, da je ravno mleko lastne matere dano od prirode v največjo korist novorojenca.

Naj se krščanske matere ozirajo na Mater Božjo, kako je ona vršila svojo vzvišeno materinsko dolžnost: zato ji pa tudi Cerkev vsak dan poje sijajno hvalo z besedami: »Blagor prsim, ki so hranile Kristusa Gospoda.«

Krščanske matere! Ako brez važnega razloga ne hranite otroka na svojih prsih, vedite, da grešite!

Istočasno oropate sebe vzvišenih materinskih radosti, otroka pa najbolj zdrave hrane! Ako mati hrani otroka sama, to veliko koristi njenemu dušnemu in telesnemu zdravju in seveda tudi otrokovemu življenju.

#### **ŽIVLJENJE — SVETA STVAR.**

Življenje obeh, matere in otroka, je enako sveto. To svetost življenja morajo posebno spoštovati zdravniki, ki so že po svoji znanosti poklicani, da rešujejo življenje, a ne da ga uničujejo. — Ni častno za zdravnika, ako reši eno življenje s tem, da namenoma uniči drugo, in to življenje nedolžnega človeka.

Tu ne velja izgovor, da zdravnik to dela iz sočutja do matere. Sočutje je vsekakor lepa čednost, ako jo človek čuti v srcu in dejanski izvršuje, toda ne na škodo nedolžnega: pravo sočutje žrtvuje sebe, a ne druge!

Tako mora torej krščanska mati biti pripravljena, da v posebnih, resnično težkih in žalostnih slučajih žrtvuje tudi svoje življenje, da se ne pregreši nad življenjem deteta, ki počiva pod njenim srcem. Priznamo, da je to žrtev, toda je žrtev, ki je bila storjena v izvrševanju velike božje zapovedi. — Taka mati služi, da jo postavimo na isto stopnjo z mučenci, ki so prelivali svojo kri radi pričevanja svoje vere v Kristusa. Mučenci so umirali za verske resnice, a mati umira za božjo zapoved. Mučencem in materi pripada palma slavne zmage.

Če torej mati umrje v izvrševanju božje zapovedi, jo čaka poveličanje v nebesih, tam bo izprosila svoji hiši obilje božjega blagoslova, medtem ko bi si bila z ubijanjem lastnega plodu nakopala božjo jezo nase in pogosto tudi na vso družino.



Poleg božje jeze si nakoplje mati, ki dovoli, da se vzame življenje otroku, skritemu pod njenim srcem, pogosto tudi težke bolezni.

Ta njen postopek je namreč samohotno poseganje v prirodne zakone, a vsako oviranje naravnega poteka je škodljivo za njeno zdravje: večkrat se taka grešna operacija konča s smrtjo.

Zakaj je toliko žená brez zdravja in zadovoljnosti? Ker so grešile proti naravi! Po prirodnih zakonih bi lahko bile srečne matere, lahko bi imele v svoji hiši venec cvetočih otrok, pa so strle cvet prej, nego se je mogel razviti.

Namesto, da bi bile angeli varuhi svojih otrok, so jim postale angeli smrti. Zato gloda črv slabe vesti njihovo dušo, da ne morejo biti nikoli vesele in tudi ne zdrave.

Pogosto take žene pozneje želijo, da bi imele potomstvo, ali njihovo telo je postalo nesposobno, da bi bilo zibelka novemu živemu bitju . . . Kako prazno je življenje takih zakoncev!

#### SVETNA ZAKONODAJA IN SPLAV.

Ob tej priliki moramo omeniti tudi tole: v nekaterih deželah državni zakoni dopuščajo ali vsaj ne kaznujejo ubijanja spočetega, a še ne rojenega sadu. Drugod zopet državni zakoni sicer prepovedujejo splavljanje, pa se vendar ta okrutni posel na veliko izvršuje, tudi tedaj, kadar tega ne terja materino zdravje. To se godi baje zato, da se izogne nezakonska mati osramočenju pred svetom; zopet druge brezsrčne matere delajo to samo radi svoje udobnosti; nekateri pa z izgovorom, da roditelji ne morejo vzdrževati številnih otrok. Opomniti vas moramo, da to dejstvo ne sme nobenega katoličana zavesti, da bi ubijal nedolžne otroke, kakor jih je ubijal okrutni Herod: božji zakoni so nad državnimi in apostoli nas uče: »Boga je treba bolj slušati ko ljudi.« (Act Ap 5, 30.) Česar ne kaznujejo ljudje na tem svetu, to bo kaznoval Bog na tem ali na onem svetu, vsekakor: kaznoval bo.

Zato naj vedo vsi oni, ki vršijo ta krvavi posel, da kri nedolžnih otrok, s katero so omadeževali svoje roke, vpije v nebo za maščevanje, ker so zavestni morilci nedolžnih življenj: njihovo dejanje ni nikaka zdravniška spretnost, ampak prava zločinska obrt!

#### KRŠČANSKI ZAKONCI!

Izpregovorili smo vam o važni stvari; sedaj na koncu pa vam polagamo na srce in na dušo: Spoštujte vedno sveto zvezo,



ki ste jo sklenili pred Bogom in pred Cerkvijo, ko ste na duhovnikovo vprašanje prvi kakor drugi izrekli svečani »h o č e m«. Vedite, da vas ta »h o č e m« veže do smrti. Da se ta »h o č e m« ne sme nikoli tudi v najbolj skritem kotičku vašega srca spremeniti v »n o č e m«! Kar je Bog združil, tega ne sme nihče ločiti.

Vaša zakonska zveza mora biti slika in odsev tiste nadnaravne zveze, ki veže Kristusa s Cerkvijo.

Vaše sožitje, vaša družina mora biti kakor svetišče, mora biti kakor mala cerkev, v kateri doživljate resnice in skrivnosti naše svete vere.

Ne pozabite nikoli sledečega opomina. Nista samo d v a , ki sta različna po spolu, temveč biti morata predvsem e n o v Kristusu Gospodu.

Vidva sta oba eno telo: mož je glava, žena je srce! — Kdor bi hotel ločiti srce od glave, ta bi ubil edinstvo, a to bi bila največja škoda za zakonce in za otroke. — Mož naj se ne povzdičuje, ker je gospodar družine in glava žene. On je glava, ali žena je meso od njegovega mesa, kost od njegovih kosti. Ona je podložna možu, ali ne kakor služkinja, ampak kakor tovarišica.

Kakor mora pri posameznem človeku srce ubogati glavo, tako mora biti tudi v zakonu. Mož imej prvenstvo v u p r a v l j a n j u in v o d s t v u družine, žena pa si mora prisvojiti prvenstvo v l j u b e z n i .

Vedita, da nista samo zakonska druga, ampak tudi b r a t in s e s t r a v Kristusu Gospodu. Vajina zveza naj bo jarem ljubezni in miru, naj bo resnična združitev vajinih duš.

Ne pozabita nikoli, da sta vajini telesi tempelj S v e t e g a D u h a , in da morata drug drugega spoštovati, kakor spoštujemo svete stvari, ker je vajina zveza skupnost svetih.

Bodita z m e r n a v vsem. Ta zmernost je potrebna tudi tedaj, kadar trgata cvet radosti, ki vama je zrastel v lepem vrtu zakonske zveze. Zmernost ni koristna samo za vajino zdravje, temveč pomnoži tudi vajino medsebojno spoštovanje.

V vseh dneh vajinega zakonskega življenja bodita popolno in globoko v d a n a Bogu. Nikdar ne zavržita njegovih zapovedi, stalno kličita Boga na pomoč. Tudi ne zanemarita nikoli zakramentalne milosti, ki je v vama, nego vršita marljivo vse svoje dolžnosti, in to ne samo takrat, kadar so lahke, nego tudi takrat, kadar so težke. Ravno v težkih časih bosta najbolj okusila delovanje milosti, ki sta jo prejela v zakramentu svetega zakona.



Če bosta, krščanska zakonca, živela tako, potem bo med vama vladala prava zakonska ljubezen.

Kazala se pa ta ljubezen ne bo samo v čutnem nagnenju, ki hitro mine, tudi ne v sladkih besedah, temveč bo predvsem globoko zasidrana v srcu, od koder je ne bo mogel izruvat noben življenjski vihar.

Taka ljubezen je pripravljena na vse žrtve zakonskega življenja, kadar so potrebne, ali nikoli ne zahteva žrtve tam, kjer je ni treba.

Posvetita drug drugega Bogu, a skupno Mu posvetita svoje otroke. — Kristus Gospod, Kralj vseh vekov, Kralj neba in zemlje, naj kraljuje v vaših srcih, naj vlada v vaših družinah!

S to željo vam podeljujemo svoj očetovski in nadpastirski blagoslov: V imenu † Očeta in † Sina in Svetega † Duha.

Dano na škofovskih konferencah v Zagrebu, dne 25. januarja 1939.

**Dr. Alojzij Stepinac, l. r.**

nadškof zagrebški,  
predsednik škofovskih konferenc.

**Dr. Nikolaj Dobrečić, l. r.**

nadškof barski in primas Srbije.

**Dr. Josip Srebrnič, l. r.**

škof krški.

**Dr. Ivan Ev. Šarić, l. r.**

nadškof vrhbosanski.

**Dr. Ivan Fr. Gnidovec, l. r.**

škof skopljanski.

**Dr. Josip Ujčić, l. r.**

nadškof beograjski in apost. admin. banatski.

**Lajčo Budanović, l. r.**

škof, apost. adm. bački.

**O. Alojzij Mišić, l. r.**

škof mostarsko-trebinjski.

**Mihael Pušić, l. r.**

škof hvarski.

**O. Jozo Garić, l. r.**

škof banjaluški.

**Dr. Josip M. Carević, l. r.**

škof dubrovniški.

**Dr. Dionizij Njaradi, l. r.**

škof križevski.

**Dr. Gregorij Rožman, l. r.**

knezoškof ljubljanski.

**Dr. Anton Akšamović, l. r.**

škof djakovski.

**Dr. Ivan J. Tomažič, l. r.**

knezoškof lavantinski.

**Dr. Jeronim Mileta, l. r.**

škof šibeniški in apost. admin. zadrski.

**Dr. Viktor Burić, l. r.**

škof senjsko-modruški.

**Dr. Kvirin Klement Bonefačić, l. r.**

škof splitski.

**Pavel Butorac, l. r.**

škof kotorski.



**Opomba.** Skupni pastirski list naj gg. dušni pastirji sami proučijo ter dve zaporedni nedelji, najbolje 1. in 2. postno, počasi in razločno vernikom s prižnice prečitajo. Ako bi bilo za dve nedelji preveč, naj se s čitanjem začne že v nedeljo Seksagezimo. — Kjer se vrši služba božja v drugem jeziku, naj si čč. gg. po zgornjem listu priredijo prevod ali vsebinsko enako pridigo — ako pravočasno ne bodo dobili lista v dotičnem jeziku.

## 2.

### Postna postava za leto 1939.

V zmislu občnih postnih zapovedi (Can. 1250—1254) in s papeškim pooblastilom, danim z odlokom svete konciljske kongregacije dne 21. novembra 1938, se določi za leto 1939 naslednja postna postava:

I. Dnevi, ob katerih je zapovedano, v jedi si pritržati in obenem zdržati se mesa in mesne juhe, torej popolni ali strogi postni dnevi so:

1. Pepelnična sreda;
2. petki štiridesetdanskega posta in velika sobota dopoldne (od pol dneva naprej neha vsak post);
3. petki kvatrnih tednov;
4. dnevi pred Binkošti, pred praznikom Marijinega vnebovzetja in Vseh svetnikov ter pred Božičem. Na dan pred Božičem preneha vsak post pri večerji.

II. Dnevi, ob katerih je sicer dovoljeno meso uživati, toda le enkrat na dan se nasititi, zjutraj in na večer pa le nekaj malega zaužiti, so naslednji:

1. Vsi drugi dnevi štiridesetdanskega posta razen nedelj;
2. srede in sobote štirih kvatrnih tednov.

Vse te dni, ob katerih je le zapovedano si pri jedi pritržati, je vernikom dovoljeno uživati mesne jedi tudi pri večerji. Tudi se more obed zamenjati z večernim okrepčilom, dovoljeno je torej, da opoldne le kaj malega zaužijemo, pa se zvečer nasitimo ali imamo glavno kosilo. Ni prepovedano uživati pri isti pojedini ribe in meso.

III. Dnevi, ob katerih je prepovedano le uživanje mesa in mesne juhe, so vsi ostali petki celega leta.

Ob vseh postnih dneh je dovoljeno uživanje mlečnih in jajčnih jedi ter raba mesne zabele ali živalske maščobe.

Ob omenjenih postnih dneh so se dolžni zdržati mesnih jedi vsi, ki so izpolnili 7. leto; pritržati si pri jedi pa so dolžni vsi verniki od izpolnjenega 21. do začete 60. leta.

IV. Ob nedeljah in zapovedanih praznikih preneha vsak post, bodisi da bi bilo treba zdržati se mesnih jedi ali si pritržati ali oboje. To velja tudi za odpravljene praznike, ako se še slovesno obhajajo z redno službo božjo. Post ob dneh pred prazniki se ne preloži na prejšnji dan, ampak izostane, ako pride ta dan na nedeljo ali praznik.

V. Olajšave postne zapovedi:

1. V kraju, kjer se ob postnih dneh vrši sejem in se shaja mnogo ljudstva, ni nobenega posta. To velja le za kraj, kjer je sejem, torej ne za druge kraje, ki še morda spadajo k isti župniji.

2. Vse postne dni v letu razen dneva pred Božičem in velikega petka smejo mesne jedi uživati in niso dolžni si pritržati pri jedi: vojaki, orožniki, policijski in finančni stražniki z družino.

3. Vse dni razen dneva pred Božičem in velikega petka smejo mesne jedi uživati: delavci v rudokopih in tovarnah in njih družine; sprevodniki na železnicah in parnikih; potniki, ki morajo obedovati v železniških ali parniških gostilnah; osebe, ki so zaradi zdravljenja v zdraviliščih, s svojo



družino; vsi, ki so primorani jesti v gostilnah ali si dobaviti hrano iz gostiln; oni, ki so od drugih odvisni in si ne morejo oskrbeti postnih jedi, ali ki živijo skupno z družino, ki jim ne nudi postnih jedi; slednjič kaznjenci v javnih ječah kakor tudi njih uradniki in stražniki z družino.

VI. Pripomni se še tole:

a) Vsem, ki uživajo mesne jedi ob sobotah štiridesetdanskega posta, ob sredah in sobotah kvatrnih tednov in kadarkoli pride zapovedan praznik v postnem času ali kateri odpravljenih praznikov, ki pa se še slovesno obhaja, na postni dan, kakor tudi vsem, ki se poslužujejo olajšav, navedenih v točki V., se priporoča, naj tisti dan pobožno in v duhu pokore molijo Očenaš in Zdrava Marija v čast bridkemu trpljenju Gospoda našega Jezusa Kristusa. Ker je postna postava zelo olajšana, naj se preostali posti tem bolj v e s t n o držijo.

Posebej se še v Gospodu opominjajo vsi verniki, da si naj prizadevljejo po svojih močeh, to od svetega Očeta dovoljeno olajšavo postne zapovedi nadomeščati z drugimi pobožnimi deli, zlasti s tem, da obilneje opravljajo dobra dela krščanskega usmiljenja ter podpirajo ubožce in siromake.

b) Župniki imajo po kánonu 1245 § 1. oblast, da v posebnih slučajih iz pravičnega vzroka p o s a m e z n i m župljanom in p o s a m e z n i m družinam tudi takrat, če se nahajajo izven župnije, in v svoji župniji tudi tujcem izpregledajo postno zapoved, bodi pritrgati si pri jedi, bodi zdržati se mesnih jedi, kakor tudi oboje. Spovedniki morejo presoјati, če je kdo od posta izvzet iz posebnih od Cerkve priznanih razlogov; tako niso dolžni pritrgati si pri jedi bolniki in tisti, ki morajo opravljati prav težka dela.

Končno se odloči vsled pooblaščenja izdanega od svete konciljske kongregacije dne 29. novembra 1935, da se čas za opravljanje svete spovedi in za sprejem svetega velikonočnega obhajila začne s 1. postno nedeljo in se konča s 1. nedeljo po Binkošti ali s praznikom presvete Trojice. Verniki se opominjajo na starodavno cerkveno določbo in hvalevredno navado, da sveto velikonočno obhajilo, ako mogoče, prejmejo v domači župnijski cerkvi. Vrh tega se še pripomni, da so od 1. adventne nedelje do Božiča in od pepelnice srede do Velike noči prepovedane šumne ženitne svečanosti in veselice.

K sklepu ponavljam, kar sem vas lani in v prejšnjih letih opominjal in prosil:

Sveti postni čas je čas pokore in poboljšanja. Porabite dobro dneve zveličanja. Naj ne bo nobenega, ki bi ne opravil velikonočne spovedi in ne prejel svetega velikonočnega obhajila. To, kakor itak zelo olajšani post, spada k verskim dolžnostim, ki jih dober kristjan ne sme zanemariti.

Zelo vam priporočam v molitev važne škofijske zadeve. Molite, kakor za svetega Očeta, tako za svojega od Boga vam danega škofa, obenem za dobre duhovnike in za potrebni duhovniški naraščaj. Molite, da bo delo za prištete služabnika božjega škofa Martina Slomška k svetnikom imelo uspeh in dober izid. Molite in pomagajte, da se bodo našla potrebna sredstva za prepotrebno popravilo stolne cerkve, za vzdrževanje dijaškega semenišča in za zidavo novega bogoslovja. Molite, naj Bog blagoslovi vse načrte za njegovo slavo in za rešitev duš. Molite, naj nas Bog ohrani v svoji veri in naj s svojo vsemogočno milostjo pomaga, da bodo iz lepe Lavantinske škofije izginile nelepe razvade, ki izzivajo jezo božjo, kakor grdo preklinjanje, predrzna skrunitev Gospodovih dne-



vov; neizmerno uživanje opojnih pijač; sovraštva in prepiri in njih žalostne posledice; pokvarjenost med mladino in nerednosti v družinah. Blagoslovljen, kdor bo kaj pripomogel k utrditvi verskega življenja in k zmagovitemu boju zoper vse, kar veri in verskemu življenju nasprotuje. On bo prav vršil katoliško akcijo, njegovo delo bo katoliško delo.

V Mariboru, dne 2. februarja 1939.

† Ivan Jožef,

škof in apostolski administrator.

**Opomba.** Postna postava naj se vernikom prebere s prižnice v nedeljo Quinquagesima. Med letom naj se še vsak post oznani prejšnjo nedeljo. — Postna postava v nemškem jeziku (Fastenordnung) se nahaja v škofijskem Oglasniku 1928, I., str. 14. Izpremeniti je treba le v prvem in zadnjem odstavku datum odloka svete konciljske kongregacije.

### 3.

## Objave.

**Išče se:** 1. Krstni list Wohlgemuth Filipa, roj. med l. 1810 do 1825. — 2. Njegov poročni list, por. z Nežo r. Klemen (med l. 1835 do 1846). — 3. Krstni list Semečnik Helene, roj. okoli l. 1837. — 4. Krstni list Krajnc Jurija, roj. 10. marca 1830. — 5. Poročni list njegovih staršev in njih krstna lista. — 6. Krstni list Krajnc Marije, roj. l. 1790—1810. — 7. Krstni list Kobolt Jurija, roj. l. 1810—1825. — 8. Njegov por. list, por. l. 1830—1848 z Marijo roj. Golob. — 9. Krstni list Sperlingwimmer Rozalije, roj. med l. 1785—1815. — 10. Njen por. list, por. med l. 1825—1832 z Arnešek Jurijem. — 11. Krstni list Šrimpf N., roj. med l. 1750 do 1790. — 12. Por. list Leben Jakoba in Neže roj. Štefanič, por. med l. 1844—1848. — 13. Krstni list Wobnig Leopolda, roj. okoli l. 1822. — 14. Krstni list Weissenegger Ane, roj. okoli l. 1830. — 15. Por. list teh dveh, por. 10. okt. 1855. — 16. Krstni in por. list Križan (Krischan) Jurija, ki je bil oče duhovnika Križan Henrika (roj. 26. maja 1825 na Pilštanju, posvečen 26. jul. 1849) in je kot učitelj in organist služboval v Št. Ilju pri Velenju, Trbovljah, Kozjem, Kapelah, pri Sv. Petru pod Sv. gorami. — 17. Krstni list Punčuh (Bundschuh) Simona, roj. 27. okt. 1847; njegovi starši Florijan in Marija roj. Otvočkar (Potokar). — 18. Rojstni list Muhič (pozak. Rotter) Ane, roj. okoli l. 1839. — 19. Krstni list Friedrich (Fridrih) Inocenca, roj. 28. dec. 1780. — 20. Mrtvaški list Friedrich Marije roj. Hörner (roj. 21. dec. 1788). — 21. Por. list Friedrich Franca Ks., por. okoli l. 1780 z Jurko (Jurgo, Jorgo) Ano. — 22. Krstni list Friedrich Fr. Ks., roj. okoli l. 1743. — 23. Krstni list Jurko Ane, roj. okoli l. 1752. — 24. Por. list Osseniagg (Osenjak) Andreja, por. okoli l. 1820—1827 z Marjeto roj. Kokol; krstna lista teh zakoncev: Andrej Osenjak roj. okoli l. 1800, Marjeta Kokol pa med l. 1800 do 1807. — 25. Krstni list Matko Neže, roj. okoli l. 1823. — 26. Por. list Arbanas Matija in Neže roj. Matko, por. l. 1850—1860. — 27. Por. list Lah Blaža in Marije roj. Arzenšek, por. l. 1860—1870. — 28. Roj. list Krajnc Valentina, roj. okoli l. 1792. — 29. Roj. list Planinc Lovrenca, roj. okoli l. 1812. — 30. Por. list Planinc Lovrenca in Elizabete roj. Novak, por. l. 1835—1845. — 31. Roj. list Novak Elizabete, roj. l. 1812—1825. — 32. Por. list Šmid Janeza in Marije roj. Krušič, por. l. 1830—1840. — 33. Roj. list Krušič Marije, roj. l. 1820—1830. — 34. Roj. list Hren Hen-



rika, roj. okoli l. 1870. — 35. Roj. list Thaller Jozefe, roj. okoli l. 1828. — 36. Roj. list Merčnik Jere, roj. l. 1819—1830. — 37. Por. list Rozman Matija in Jere roj. Merčnik, por. l. 1830—1840. — 38. Roj. list Pušnik Uršule, roj. okoli l. 1835. — 39. Por. list Arlič Jurija in Uršule roj. Pušnik, por. l. 1850—1868. — 40. Roj. list Wresnig (Breznik) Alojzije, roj. l. 1830. — 41. Roj. list Sakrischek Marije, roj. 15. jan. 1849. — 42. Roj. list Bratkovič Jakoba, roj. okoli l. 1837—1848. — 43. Por. list Bratkovič Jakoba in Doroteje roj. Berk, por. l. 1862—1875. — 44. Por. list Hornung Matija in Terezije roj. Heberlin, por. l. 1795—1812.

#### 4.

### Osebná naznanila.

**Papeška odlikovanja.** Sv. oče Pij XI. je imenoval: s pismom z dne 9. 11. 1938 za apostolskega protonotarija (ad instar participantium) msgr. dr. Maksimilijana Vraber, prošta lavantinskega stolnega kapitlja; za svojega hišnega prelata dr. Franca Cukala, dekana lavantinskega stolnega kapitlja; s pismom z dne 27. 10. 1938 za svoje tajne komornike msgr. Janeza Gorišek, kn.-šk. duhovnega svetovalca in župnika na Gornji Ponikvi; msgr. Jakoba Gašparič, kn.-šk. duhovnega svetovalca in župnika v Trbovljah; msgr. Alfonza Požar, kn.-šk. duhovnega svetovalca, župnika in dekanijskega upravitelja na Rečici v Savinjski dolini.

**Imenovanja.** Za častnega konzistorijalnega svetovalca sta bila imenovana gg. dr. Franc Lukman, lavantinski častni kanonik, vseuč. profesor v Ljubljani in Ignacij Škamlec, kn.-šk. duhovni svetovalec, župnik in dekan pri Sv. Andražu v Haložah. Za kn.-šk. duhovne svetovalce so bili imenovani gg.: dr. Janez Janžekovič, vseuč. docent v Ljubljani; Alojzij Skuhala, župnik na Hajdini; Jožef Potočnik, župnik pri Sv. Barbari v Slov. goricah; Friderik Ratej, katehet v Trbovljah (1. jan. 1939).

**Umeščen** je bil za župnika v Veliki Polani g. Daniel Halas, kaplan v Dolnji Lendavi (1. jan. 1939).

**Postavljeni** so bili gg.: Alojzij Vrhnjak, župnik v Ribnici na Pohorju za soprovizorja pri Sv. Antonu na Pohorju (31. dec. 1938); Anton Ravšl, vikar-pomočnik v Št. Ilju v Slov. goricah za provizorja istotam (16. jan. 1939); Rajmund Bratanič, župnik v Majšpergu za soprovizorja v Stoprcih (28. jan. 1939). G. Jožefu Tratnik se je poverila uprava župnije Rajhenburg (11. jan. 1939).

**Nastavljeni** so bili za kaplane: minoritska duhovnika p. Štefan Savinšek v Št. Janžu na Dravskem polju in p. Jozafat Jagodič na Gornji Polskavi, oba z delokrogom pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj (1. jan. 1939); gg. semeniški duhovniki Stefan Györköš v Dolnji Lendavi (II.); Janko Kotnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici (I.); Ludvik Lajšček v Gornji Lendavi (1. febr. 1939).

**Prestavljeni** so bili gg. kaplani: Ferdinand Potočkar od Sv. Jurija ob Ščavnici (I.) k Sv. Marjeti ob Pesnici z delokrogom veroučitelja na državni realni gimnaziji v Mariboru; Franc Štukovnik iz Beltincev k Mali Nedelji; Martin Uranjek od Male Nedelje v Brežice; Franc Gomboc iz Gornje Lendave v Beltince; Janez Sukič, II. kaplan v Dolnji Lendavi za I. kaplana istotam (1. febr. 1939).

**Umrli** so: dne 10. jan. 1939 v Mariboru g. Anton Mojžišek, upokojen župnik iz Št. Janža pri Dravogradu v 75. letu starosti; dne 15. jan. 1939 g. Evald Vračko, kn.-šk. duhovni svetovalec in župnik v Št. Ilju v Slov. goricah v 61. letu starosti; dne 26. jan. 1939 g. Alojzij Pichler, župnik v Stoprcih v 59. letu starosti. R. I. P.!

**Ordinacije:** Tonzura dne 15. jan. 1939 v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru: lavantinski bogoslovci Matej Krof, Andrej Lisac, Zdenko Lovše, Alojzij Ambruš ter fr. Mihael Martin Černy in fr. Vianej Alojzij Marek (Congregatio Fratrum Consolatorum de Gethsemani). — Subdiakonati istega dne v isti cerkvi: lavantinski bogoslovci Matija Balazic, Božidar Božič, Franc Drevenshek, Ivan Erjavec, Jožef Gjuran, Jožef Gutman, Maksimilijan Prah, Mihael Grešak, Franc Zagradišnik, Karel Zel.

## Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 4. februarja 1939.

Izdaje lavantinski knezoškofijski ordinariat. — Urejuje dr. Josip Mirt.  
Tiska Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.